

Permafrost: nu en in de IJstijd

Ko van Huissteden en Jef Vandenberghe, 2022.

KNNV uitgeverij, Zeist.

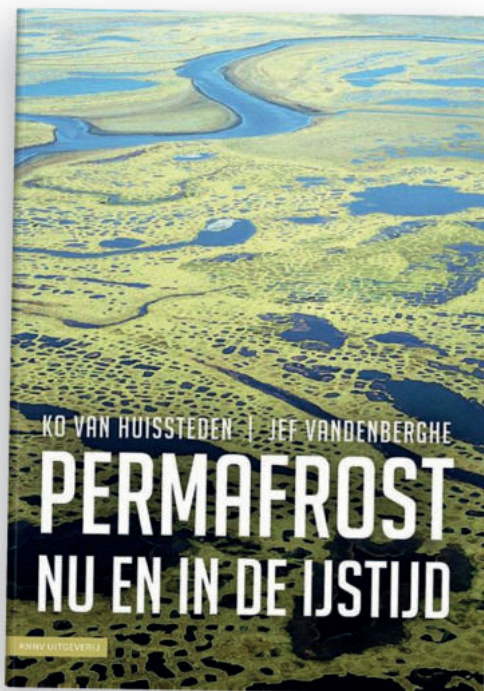
319 pagina's, zachte kaft.

ISBN 978 90 5011 863 7. Prijs € 29,95

(Bij aanschaf via uitgeverij KNNV: inclusief gratis verzending binnen Nederland).

Voor het eerst sinds lange tijd is er een kloek boek verschenen in het Nederlands over een bijzonder actueel onderwerp, niet alleen in de huidige tijd (denk maar aan de berichten over opsmeltende permafrost in Siberië) maar ook in het geologische verleden: het opsmelten van permafrost gebieden op het noordelijk halfrond nog maar 10.000 jaar geleden, onder andere in ons land. Dit boek is een gelukkige samenvoeging van twee onderzoeksstromen: de ene is een zeer gedegen verslag van wat er tegenwoordig bekend is over permafrost, het gedrag van ijs in de bodem enz. Tevens wordt veel actueel onderzoek gerapporteerd, ik zeg het nog maar eens: in de Nederlandse taal, over het afsmelten van de permafrost en de consequenties daarvan voor landschap en klimaat. Alle geomorfologische en ecologische processen komen aan bod, tevens het een en ander over geochemie en natuurkundige processen die een rol spelen bij dit fenomeen van permafrost. Het onderzoek wat aan de basis ligt van dit deel van het boek omvat circa 20 jaar, waarvan het leeuwendeel in Siberië heeft plaatsgevonden. Kaders met uitleg over bepaalde technisch/wetenschappelijke kwesties geven nuttige uitleg. Dit vormt deel 1 van het boek, het dikste, ruwweg tweederde, van het boek. Het tweede deel, circa 100 pagina's, is een samenvatting van zeer veel geologisch onderzoek wat zich over de laatste 40 jaar heeft uitgestrekt. Het geeft een letterlijk en figuurlijk grondige samenvatting van onderzoek naar die nu fossiele verschijnselen die ijstijden in onze streken, inclusief het Nederduitse en Poolse laagland, achterlieten. Gedragsregels in het veld (ga nooit een terrein op zonder toestemming van de eigenaar, bijvoorbeeld), een lijst van geologische monumenten en van websites, en een forse bibliografie per hoofdstuk, én een register besluiten dit boek. Een puntje: de inhoudsopgave is summier; een langere versie ervan zou het naslagkarakter van dit belangrijke boek kunnen vergroten. De interactie tussen de twee delen van dit boek is aan de lezer. Die zal vast nog wel eens gaan bladeren tussen de twee delen: dat is prima.

Voor wie is dit boek belangrijk? Als eerste zou ik zeggen studenten aardwetenschappen en milieukunde (dit boek moeten zij onder hun hoofdkussen leggen), academici en beleidsmakers die verder willen kijken dan hun neus lang is. En natuurlijk het geïnteresseerdere publiek in Nederland en België. Dat kan want de tekst is wetenschappelijk opgesteld en tegelijk begrijpelijk opgeschreven. De auteurs suggereren dat ook schoolbibliotheken het op de plank moeten hebben staan. Dit gaat nu eens niet over pleistocene fossielen zoals bijvoorbeeld die van mammoeten, maar gaat op beeldende wijze in op het milieu waarin deze nu voor-

historische beesten, waaronder die mammoeten, leefden, en niet te vergeten: de eerste mensen in het huidige Nederlandse grondgebied.

De auteurs, beide emeritus van de Vrije Universiteit Amsterdam, zijn erin geslaagd een ook voor de situatie van ons land het zeer belangrijk fenomeen van ijstijden op bijzondere wijze onder de aandacht te brengen. De eerste auteur put uit een internationale, in 2020 gepubliceerde monografie van zijn hand. De tweede auteur put de inspiratie uit vele, vele wetenschappelijke artikelen van hem en vele anderen. De KNNV uitgeverij verdient waardering voor het uitgeven van dit boek. Het is een gelukkige manier van popularisering van veel wetenschappelijk kennis die anders alleen door wetenschappers wordt gelezen.

Bert van der Valk, e-mail: Bert.vanderValk@deltares.nl